د شیری او دایمی غاښونو ترمنځ توپیرونه

ددی دپاره باید لومړی غاښونه تشریح شی.

غاښ

غاښ د سختو انساجو څخه جوړ شوی دی چی کلک ډول او سپین رنګ لری او په سفلی فک کی په margo alveolar کی ځای پرځای شوی دی چی په ژولو ښایست کی اساسی رول لوبوی په دوه ډوله دی

۱: شیری غاښونه

۲: دایمی غاښونه

شیری غاښونه

Ketabton.com

شیری غاښونه په هره ژامه کی لس عدده دی چی په دواړو ژامو کی شل عدده دی نسبت دایمی غاښونو ته واړه دی شکل او د وظیفی له لحاظه ددایمی غاښونو په شان دی

لومړی د شیری غاښونو هر یو غاښ بیل بیل تشریح کوو

انسیزور غاښونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیری انسیزور غاښونه په هره ژامه کی څلور عدده دی څنډی یی تیری او د غذایی موادو په قطعه کولو کی رول لری دوه عدده د متوسط خط سره نژدی واقع دی چی د مرکزی انسیزور یا سنټرال په نامه یادیږی او دوه عدده یی نور یی چی متوسط خط ته لیری قرار لری نسبت سنټرال ته د لیټرال په نامه یادیږی په بله معنی لیټرال دسنټرال په څنګ کی واقع دی یا د متوسط خط په دوهم نمبر کی قرار لری چی لیټرال نومیږی

کنین غاښونه

کنین غاښونه دکپسیډ په نامه هم یادیږی چی د غذایی موادو په څیری کولو کی رول لری په هره ژامه کی دوه عدده دی.

مولر غاښونه

مولر غاښونه دخلفی غاښونو څخه عبارت دی اوڅو کپسونو لرونکی دی د غذایی موادو په ژولو کی او میده کولو کی رول لری څلو ر عدده دی او نظر موقعیت او ترتیب سره د اول مولر او دوهم مولر په نامه یادیږی.

د شیری غاښونو شکل

(c) ketabton.com: The Digital Library

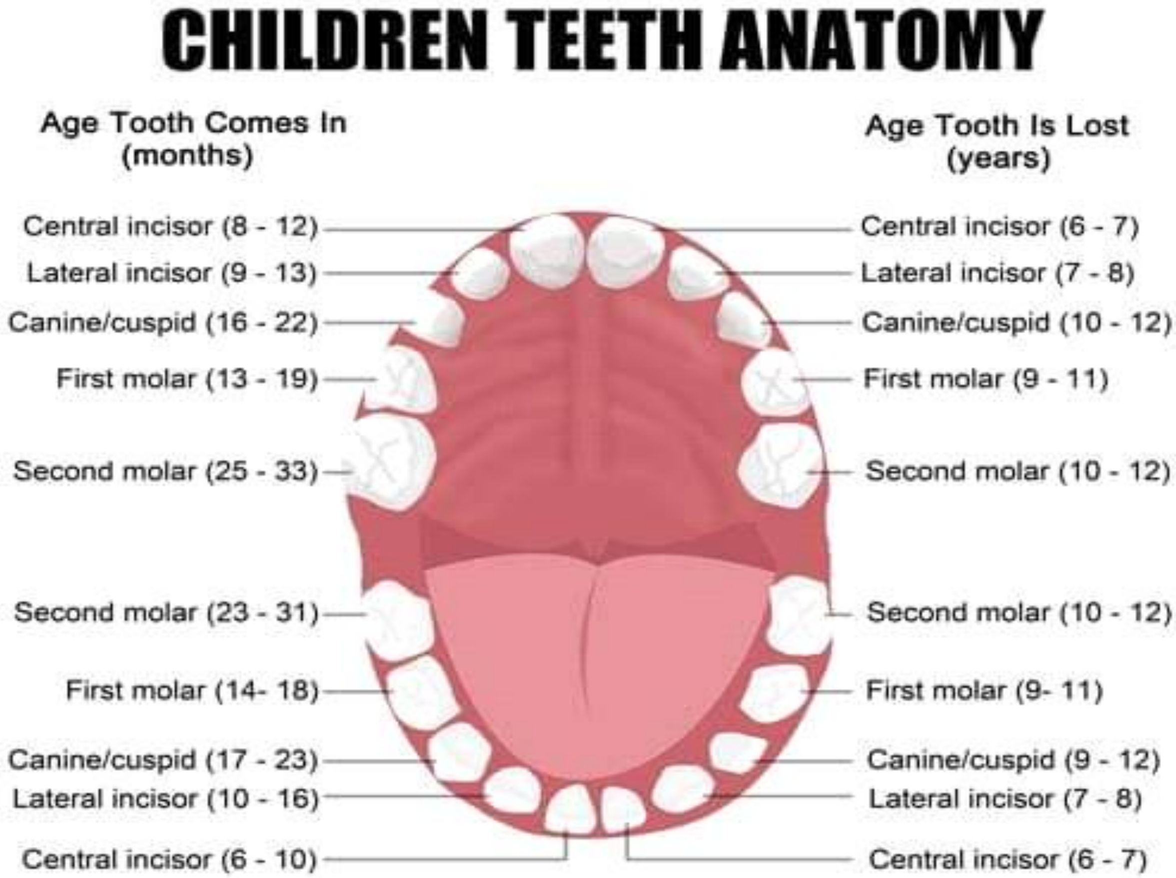

:

دایمی غاښونه

دایمی غاښونه دوه دیرش عدده دی‌چی ١٦ عدده یی په پورتنی ژامه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کی او ۱٦ عدده یی په لاندینی ژامه کی قرار لری دخولی په جوف کی تر
پنځه کلنۍ پوری شیری غاښونه موجود وی او بیا ٦-۷ کلنی په دوران
کی سفلی اول مولر غاښ لومړنی دایمی غاښ خروج کوی په دی وخت
کی شیری غاښونه په تحلیل له منځه ځی او د سفلی ژامی غاښونو وده
کوی او طول یی دریږی تر څو کافی فضا د اضافی غاښونو د تهیی لپاره
رامنځته شی

دایمی غاښونه د شیری غاښونو ځای نه نیسی بلکی د اول مولر وروسته
قدامی شیری غاښونه شروع په ولیدو کوی د ا تغیر د یوی نارملی
فزیالوژیکی پروسی په واسطه چی دهغی لاندی دی منځته راځی په
نهایت کی هر شیری غاښ له منځه ځی او پر ځای یی دایمی غاښ
راخیژی

چی دلته به ددایمی غاښونو هر یو غاښ بیل بیل تشریح کوو

انسیزور غاښونه

انسیزور غاښونه : په هره ژامه کی څلور عدده دی دخولی په قدامی
برخه کی قرار لری څنډی یی تیری او د غذایی موادو په قطعه کولو کی
رول لری دوه عدده د متوسط خط سره نژدی واقع دی چی د مرکزی
انسیزور یا سنټرال په نامه یادیږی او دوه عدده یی نور یی چی متوسط
خط ته لیری قرار لری نسبت سنټرال ته د لیټرال په نامه یادیږی په بله
معنی لیټرال دسنټرال په څنګ کی واقع دی یا د متوسط خط په دوهم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نمبر کې قرار لري چې لیټرال نومیږي.

کټین غاښونه

کټین غاښونه دکسپید په نامه هم یادیږي چې د غذایي موادو او یا نورو شیانو په غوڅولو او دکلک شیانو په څیري کولو کې رول لري او په هر ه ژامه کې دوه کټین غاښونه قرار لري چې په دواړو ژامو کې څلور دانې دي

پري مولر

پري مولر غاښونه په هر ه ژامه کې څلور عدده دي چې دا هم دخلفي غاښونو له جملې څخه دي او دغذایي موادو په میده کولو رول لري نظر موقعیت او ترتیب په قوسونو کې داول مولر او دوهم مولر په نامه یادیږي

مولر غاښونه

مولر غاښونه څو کسپونو لرونکې چې تر ټولو شاته موقغیت لري د غذایي موادو په میده کولو کې رول لر ی په هر ه ژامه کې شپږ عدده مولر غاښونه موجود دي او نظر موقعیت او ترتیب دقوسونو د اول مولر ،دوهم مولر ،او دریم مولر په نامه یادیږي چې مجموعي تعداد یې په دواړو ژامو کې دولس عدده دي.

د دایمي غاښونو شکل:

(c) ketabton.com: The Digital Library

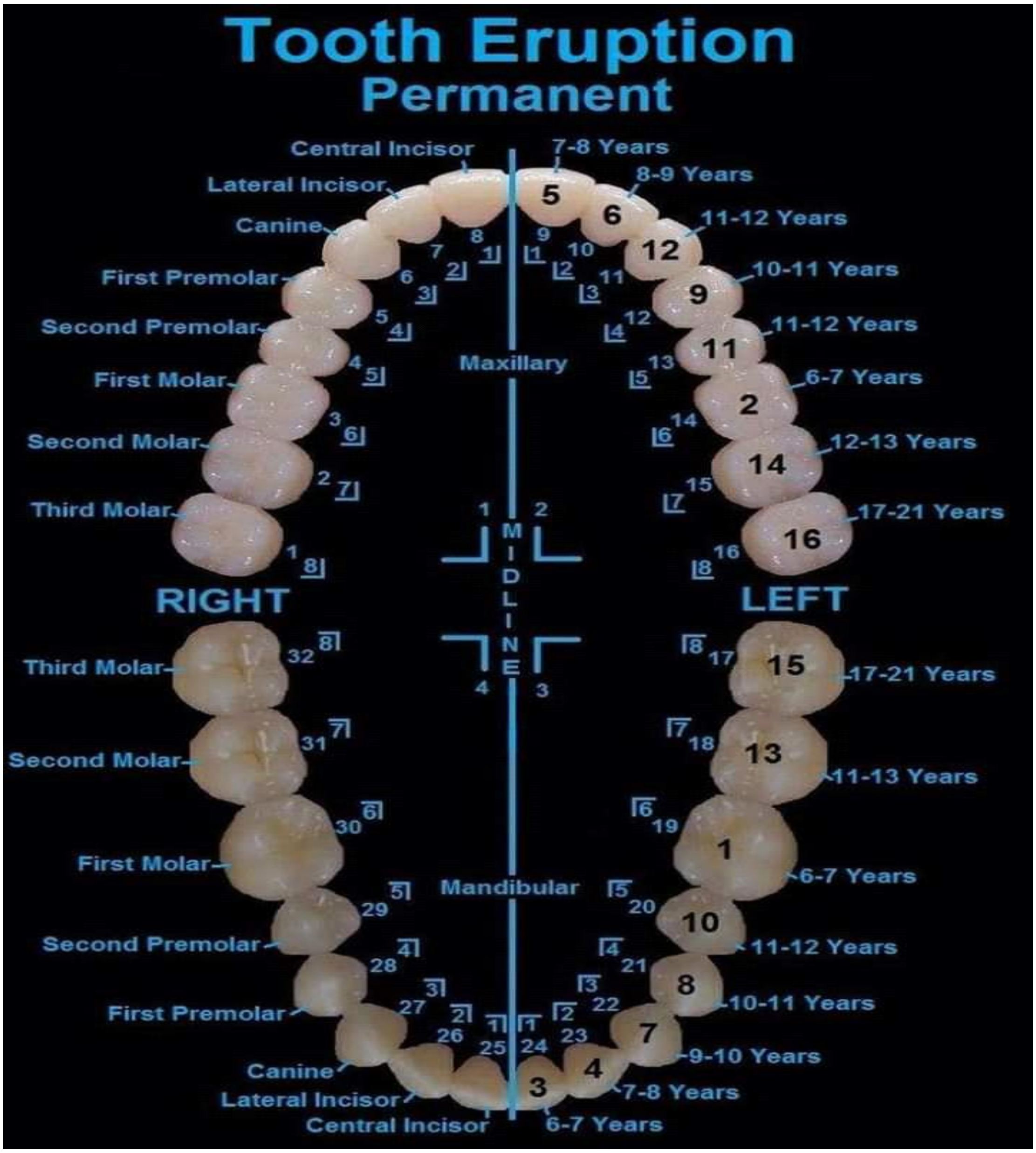

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غاښ برخې

هر یو غاښ نظر اناټومی ته ددریو برخوڅخه جوړ شوی دی.

- تاج : crown تاج دخولې په جوف کې په نارمل ډول سره د لیدو وړ دی چې د ایناملي په واسطه پوښل شوی دی خو د هر غاښ تاج د هضم په پروسه کې د وظیفه له مخې فرق کوی
- د غاښ غاړه cervical : د تاج اوریښې تر منځ سرحد جوړوی یعنی تاج او ریښه سره بیلوی .
- ریښه root : د غاښ دا برخه دخولې په جوف کې د غاښنی قوی په ساکت کې غرس ده او د سمینټیم په واسطه پوښل شوی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غاښ برخې د اناټومۍ له نظره

:

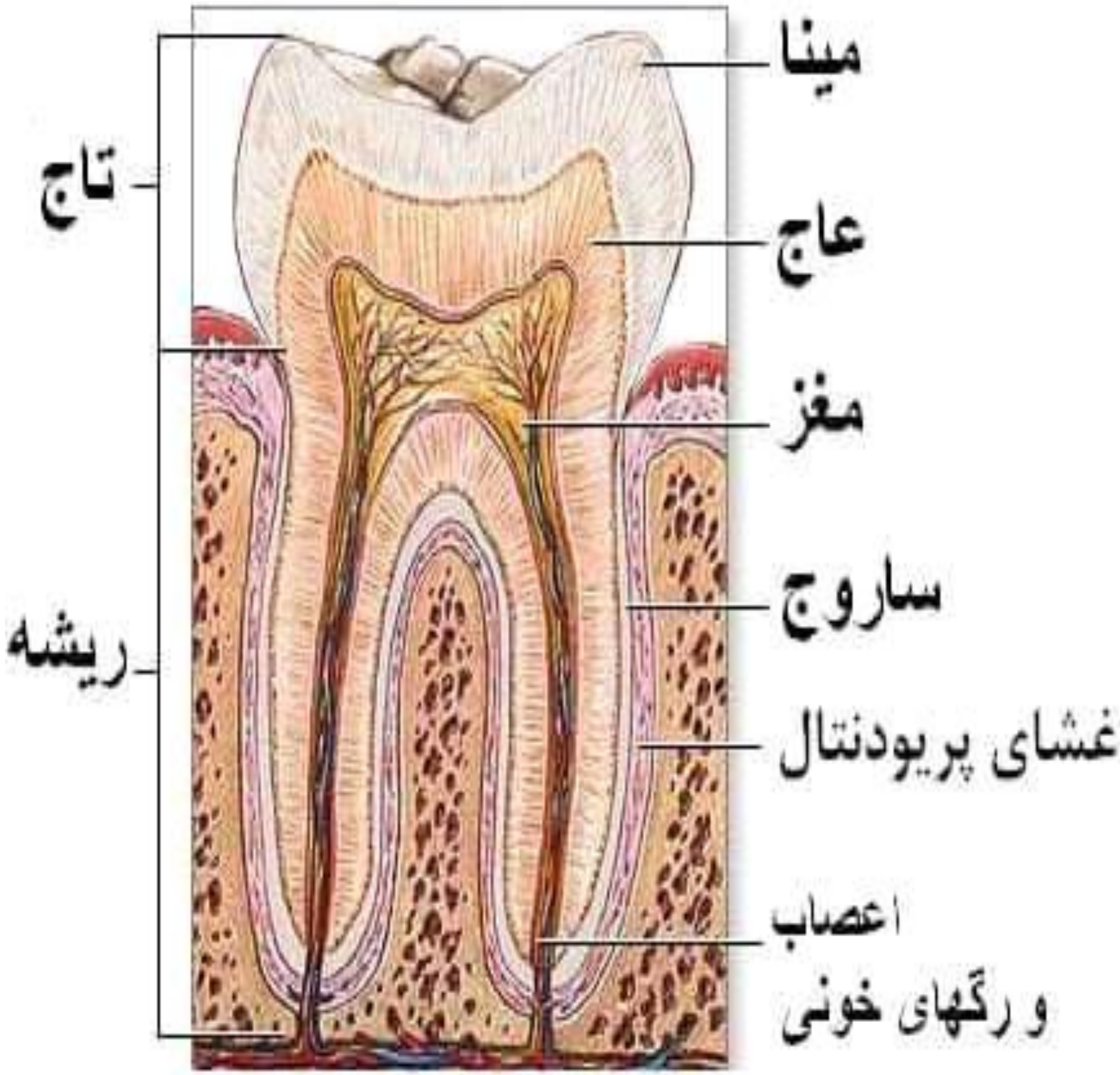

(c) ketabton.com: The Digital Library

یادونه :که چیرته موږ د عضویت قدایم د mid line پر اساس پر دوو برخو وویشو نو دخولی جوف به په دوو برخو وویشل شي چی دخولی په جوف کی دوه دژامی قوس ته arch maxillare اولاندی ژامی ته arch mandibulare وایی چی دواړه ژامی په څلورو برخوو ویشل شي او هر څلورمه برخه د quadrant په نامه یادیږی .

Maxillary right quadrant

Maxilla left quadrant

right quadrant Mandibulla

left quadrant Mandibula

چی دخولی په هره څلورمه برخه کی ۲ انسیزور ۱ کنین ۲ پری مولر ۳ مولر غاښونه موجود دی

د میډلاین له نظره د غاښونو سطحی surface of the teeth په لاندی نومونو هم یادیږی.

Mesiobuccal نږدی د رخسار

Disto buccal

د رخسار نه لری

Disto lingual د ژبی نه لری

Meso lingual

ژبی ته نږدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

Gingivaد وریو مربوط

Surface of the teeth

غاښونه په خپل قوس کی د موقعیت له نظره دځو سطحو درلودونکی د ی چی په لاندی ډول تر ی یادونه کوو.

د غاښونو مخکینی نیونکی برخی ته incisal او د شاتنی غاښونو ژونکی سطحی ته occlusal وایی.

همدا رنګه په عمومی ډول پلاتینال او لینګوال ته oral او لابیال او بوکال سطحو ته facial وایی .

دغاښونو مورفولوژی او هستولوژی

دخولی په جوف کی غاښونه منډیبولا په پورتنی او د مګزیلا په لاندینی برخه کی Margo alvilaris کی راختلی دی

غاښونه چی کلک ډول او سپین رنګ لر ی دخولی په جوف کی د مهمو مسایلو لپاره موقعیت او یو ډول مهمی دندی لر ی چی پهّ لاندی ډول دی

۱: د غذایی موادو په میده کولو اوټوټه کول

۲: ژول

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳: دخولې دجوف محافظت او ساتنه

۴: ښایست

۵: دخبرو کولو نظم

Enamel مینا

د غاښ تاج یا میناچې د امینو بلاسټ حجراتو څخه ترکیب شو ی یو کلک نسج د ی او د غاښ ساحه یې پوښلې دی

د مینا یا اینامل خصوصیات

میناچې له امیلو بلاسټ حجراتو څخه جوړ شوی دی چې وروسته له تشکیل او وظیفوی اوصافو څخه وظیفوی اوصاف له لاسه ورکوی او د یو متجانسی مادی په ډول پاتې کیږ ی .

که د مینا طبقه تخریب شي وروسته بیا د ترمیم قابلیت نه لر ی

د مینا طبقه خپل ترکیب کې کاربو نیټونو کلسیم او فاسفورس درلودونکې ده همدارنګه ویلې شوچې د مینا طبقه ۳ فیصده ایونیک ۹۷ فیصده اورګانیک موادو څخه جوړه اومنځ ته راغلې ده نو که چیرته کالسیفیکیشن یې ضعیف و ی نو دا سید په مقابل کې هم ضعیفه پاتې کیږ ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ایناميل ،مینا یا تاج دند ی :

داچی مینا یو کلک او مقاوم نسج دی نو د بیرونی فشار مقاومت دداخلی انساجو ساتنه او دا بریڅن په مقابل کی د مقاومت دنده په غاړه لر ی همدا رنګه دکیمیاوی او اسیدو عواملو په مقابل کی یو ساتنیز پوښ بلل کیږ ی

د ایناميل پلنوالی د غاښ په مختلفو برخو پوری اړه لر ی ځینی ځایونو کی پنډوالی تر ۵ ملی مترو پوری لکه په وکلوزل برخه کی او دغاښ په عنق کی پنډوالیتر ۱۰۰ ملی مترو ته رسیږ ی

Dentin

له اینامل څخه وروسته د ډینټین ساحه بلل کیږ ی چی دغه ساحه له اوډینټو بلاسټ حجراتو څخه ترکیب شوی ده چی له یو ی خوا یی ایناميل ته کلسیم او فاسفورس تهیه کړ ی او له بله خوا یی خپل منځ کی یو ه خالیګاه پریښی چی دغاښ عصب پکی مو قعیت لر ی

د یادونی وړ ده چی ډینټین په خپل ترکیب کی ۷۳ فیصده اورګانیک او ۲۷ فیصده ایونیک مواد لر ی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Cement

سیمنټ څه شی دی؟

سیمینټ له سیمینټو بلاسټ حجراتو څخه جوړ شوی نسج دی چې په جذری ساحه کې ډینټین پوښ کړل کیږ ی .

سیمینټ خاصیت :

سیمینټ د هډوکو په شان سخت او کلک ساختمان لری چې غاښ ته یې الیول کې د ډینټل لیګامینټ په همکاری استحکامیت یا کلکوالی وربښلی دی .

Pulp

یو منظم نرم نسج دی چې د غاښ په خالیګاه کې قرار لری او شکل یې د غاښ اناتومیک شکل په شان دی او په دوه برخو ویشل شوی دی ۱ تاجی پلپ ۲ جذری پلپ

د پلپ دندی :

تغذیه ،ساتنه او د فاع ،اوحس کول

Periodontium

د غاښونو ساتونکو او کلکونکو انساجو څخه عبارت دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

Gingiva

وری چی له غاښونو مخکنی مشتقاتوڅخه دی چی د غاښونو شاوخوا د خولی په جوف کی د پاملرنی وړ گرځی .

د شیری او دایمی غاښونو ترمنځ توپیرونه

۱:د شیری غاښونو رنګ نسبت دایمی غاښونو ته سپین وی روښانه وی یعنی د شیری غاښونو رنګ نسبت دایمی عاښونو ته سپین وی او ددایمی غاښونو رنګ زیړ وی

۲:د شیری غاښونو ریښی نسبت دایمی غاښونو ته اوږدی وی

۳:ددایمی غاښونو مینا زخیمه وی مگر دشیری غاښونو غاړه تنگه وی

۴:د شیر ی عاښونو تاج نسبت دایمی غاښونو ته په طول عرض او پلنوالی کی وړوکی وی

۵:د شیری غاښونو ریښی نسبت دایمی غاښونو ته کمزوری دی یعنی ددایمی غاښونو ریښی کمزوری او د دایمی غاښونو ریښی قوی دی

۶:د شیری غاښونو سیز نظر دایمی غاښونو ته کوچنی دی او دایمی غاښونو سیز لوی دی مگر د شیری غاښونه واړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۷:د شیری غاښمونو توبرکلونه نسبت دایمی غاښونو توبرکلونو ته کوچنی وی

۸:د شیری غاښونو تعداد نظر دایمی ته کم دی د شیری غاښونو تعداد ۲۰ عدده دی‌چی ۱۰ یی په علوی فک او ۱۰ یی په سفلی فک کی موجود دی

خو ددایمی غاښونو تعداد بیا ۳۲ عدده دی‌چی ۱٦ یی په علوی او ۱٦ یی په سفلی کی موجود دی

د شیری غاښونو د راشنه کیدو وختونه ددایمی غاښونو د راشنه کیدو سره فرق لری

چی له دی‌ څخه یی لومړی د شیری غاښونو دخروج وختونه مطالعه کوو

د غاښونو نومونه	علوی ژامه	سفلی ژامه
Central Incisive	٦ میاشتنی	۷-٦ میاشتنی
Lateral incisive	۱۲ میاشتنی	میاشتنی ۱۲-۷۴
canine	۱۸ میاشتنی	۱۸ میاشتنی - ۴ کلنی
First molar	۲۴ میاشتنی	۳۰-۲۴ میاشتنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

Second molar	۳۰ میاشتنی	۳۰ میاشتنی

ددایمی غاښونو دخروج وختونه

د غاښونو نومونه	علوی ژامه	سفلی ژامه
Central incisive	۷–۸ کلنی	٦–۷ کلنی
Lateral insicive	۸–۹ کلنی	۷–۸کلنی
Canine	۱۰–۱۱ کلنی	۹–۱۰ کلنی
Pre molar	۱۰–۱۲ کلنی	۱۰–۱۲ کلنی
Second pre molar	۱۰–۱۲ کلنی	۱۱–۱۲ کلنی
Molar	٦–۷ کلنی	٦–۷ کلنی
Second molar	۱۲–۱۳ کلنی	۱۱–۱۳ کلنی
Third molar	۱۷–۲۹ کلنی	۱۷–۲۹ کلنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۹:د شیری غاښونه غورځیږی مګر دایمی غاښونه همیشه دپاره دخولی په‌جوف کی پاتی کیږی تر بوډاوالی پوری.

د شیری غاښونود غورځیدو وختونه

د غاښونو نومونه	علوی ژامه	سفلی ژامه
Central incisive	۷,۵کلنی	۶کلنی
Lateral incisive	۸ کلنی	۷ کلنی
Canine	۱۱,۵ کلنی	۹,۵کلنی
Molar	۱۰,۵ کلنی	۱۰کلنی
Second molar	۱۰,۵کلنی	۱۱کلنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۰:په ګراف اخيستنه کې د شيري او دايمي غاښونو تر منځ غټ فرق وجود لري

په universal system کې د دايمي غاښونو دپاره له عربي اعدادو له يوڅخه تر ۳۲ پورې او د شيدو غاښونو دپاره د انګليسي ژبې له ای څخه تر تې پورې حروفوڅخه کټه اخلو

په دغه سيستم کې يو ۱ عدد د نا روغ د ښب طرف د مګزيلا له دريم مولر يا ويسډم او ۳۲ مه شميره دناروغ ښې طرف منډيبولا ددريم مولر يا ويسډم څخه عبارت دی

همدارنګه ددی سيستم له مخې شيدو غاښونو کې ای حروف دناروغ ښې طرف د مګزيلا دوهم مولر اوتې حروف د ناروغ دښې طرف د منډيبولا دوهم مولر څخه عبارت دی

ددايمي غاښونو ګراف :

(c) ketabton.com: The Digital Library

Permanent Teeth															
Upper Right															Upper Left
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
32	31	30	29	28	27	26	25	24	23	22	21	20	19	18	17
Lower Right															Lower Left

د شیری غاښونو ګراف :

(c) ketabton.com: The Digital Library

Primary teeth									
Upper Right									Upper Left
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
T	S	R	Q	P	O	N	M	L	K
Lower Right									Lower Left

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library